

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Sayı : 1885
Tarih : 04.05.2016

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Hüseyin İnan, Deniz Gezmiş ve Yusuf Aslan TCK'nin 146.maddesini ihlal ettiği gerekçesiyle, 9 Ekim 1971'de idam cezasına çarptırıldı. 6 Mayıs 1972 günü sabaha karşı cezaları infaz edildi. Kendileri hakkında idam kararı veren mahkemenin kararı ve mahkemenin bağımsızlığına ilişkin tartışma kırk dört yıl geçmesine rağmen hala bitmedi. Söz konusu idamların bütün boyutlarıyla araştırılması için Anayasa'nın 98. ve İçtüzüğü'nün 104 ve 105. maddeleri gereğince "Meclis Araştırması" açılmasını saygılarımla arz ederim.

Berdan ÖZTÜRK

Ağrı Milletvekili

04.05.2016

GEREKÇE

25 Sanıklı THKO-1 davası 16 Temmuz 1971'de Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Nolu Mahkemesi'nde başladı. Altındağ Veteriner Okulu Binası'nda Tuğgeneral Ali Elverdi'nin başkanlığındaki mahkeme heyetinde iki albay ve yarbay bulunuyordu.

THKO-1 davasında Askeri Yargıtay, Genel Kurmay Başkanlığı'na bir yazı yazarak sanıklara "anayasal düzeni bozmak" suçundan dönemin ceza yasasının 146. maddesi gereğince idam cezası uygulanması gerektiğini bildirdi, sıkıyönetim komutanlıklarına ve askeri savcılıklara bu yolda emir verilmesini istedi. 26 sanıklı davada yargılama sürat bakımından rekor kıracak düzeyde 2 ay 23 gün'lük bir sürede tamamlandı.

Deniz Gezmiş ve 17 arkadaşı, 16 Temmuz 1971'de başlayan THKO-1 Davası'nda TCK'nin 146. maddesini ihlal ettiği gerekçesiyle, 9 Ekim 1971'de idam cezasına çarptırıldılar. Bu madde "Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın tamamını; bir kısmını tağyir, tebdil veya ilgaya cebren teşebbüs suçunu" düzenleyen maddeydi.

Askeri Yargıtay Deniz Gezmiş, Hüseyin İnân ve Yusuf Aslan dışındaki sanıklar hakkındaki kararı bozdu.

Ankara 1 Nolu Sıkıyönetim Mahkemesi ilk kararında direnince dosya yeniden Askeri Yargıtay'a gitti. Askeri Yargıtay Daireler Kurulu'nda Gezmiş, İnân ve Aslan'ın ölüm cezaları kesinleşti, 5 kişi ömür boyu hapis cezasına mahkûm oldu. Diğer sanıklarsa 15'er yıl hapis cezası aldılar.

İdam cezalarında kesin hüküm Senatodaki oylama sonrası hayata geçiyordu. Deniz Gezmiş ve arkadaşlarının idamı için nihai oylama 24 Nisan 1972'de yapıldı. 450 üyeli Meclis'ten 273 evet, 48 ret, 2 çekimser oy çıktı. 118 kişi ise oylamaya katılmadı.

Verilen idam cezaları ülke gündeminde uzun bir süre yer tutar. İdamları durdurma yönünde yapılan bütün girişimler sonuçsuz kalır ve idam cezaları Cumhurbaşkanı Cevdet Sunay tarafından onaylanır.

İdamların onaylanmasından sonra, Deniz Gezmiş, Yusuf Aslan ve Hüseyin İnân, 6 Mayıs 1972 tarihinde, gece 1:00-3:00 arası, Ankara Merkez Kapalı Cezaevi'nde asılarak idam edildiler. Deniz Gezmiş ve arkadaşlarının son isteği 1969'da öldürülen yoldaşları Taylan Özgür'ün yanına yan yana gömülmeğdir. Ancak bu son istek yerine getirilmez ve apar topar Ankara Karşıyaka mezarlığına üçer mezar ara ile defnedilirler.

Türkiye hukuk tarihinin en elem ve utanç verici davalarından biri olan bu davanın insanların vicdanlarında hala kanıyor olmasının büyük bir anlamı vardır. Vakanın hukuksal açıdan garabet sayılacak 357 sayılı askeri yargılama usulleri hakkında kurulan askeri bir mahkeme tarafından görülmesi bir yana siyasi içeriğinin bütün süreçleri domine eden yanına bugün hiç kimse itiraz edememektedir. Dönemin AP genel başkanı Süleyman Demirel infazdan yana oy kullanmasına rağmen olaydan 15 yıl sonra, bir gazeteciye verdiği demeçte idamlar için: "soğuk savaşın talihsiz olaylarından biri" yorumunu yapmaktan da geri durmayacaktır.

Türkiye'nin yurtsever üç gencinin "3 sizden, 3 bizden" gibi intikamla malul bir anlayışla hükümlerinin Meclis tarafından onaylanması ve bu onay sonrası idamların infaz edilmesi bu ülkenin boynunda ağır bir yük olarak durmaktadır. Meclis'in bir araştırma komisyonu kurarak ilgili vakada dönemin atanmış ve seçilmiş sorumlularının, askeri ve sivil bürokratların sorgulanmasını talep etmek ve sorumluları açığa çıkartarak mahkum edilmelerini sağlamak hakikatle yüzleşme açısından büyük bir değer atfetmektedir.

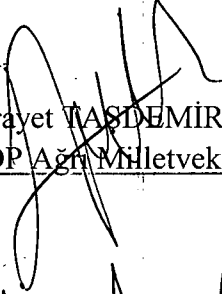
Çağlar DEMİREL
HDP Diyarbakır Milletvekili

Meral DANIŞ BEŞTAŞ
HDP Adana Milletvekili

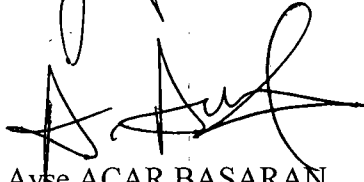
Behçet YILDIRIM
HDP Adıyaman Milletvekili

Dirayet TAŞDEMİR
HDP Ağrı Milletvekili

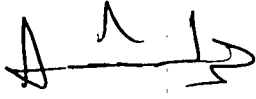
Sırrı Süreyya ÖNDER
HDP Ankara Milletvekili

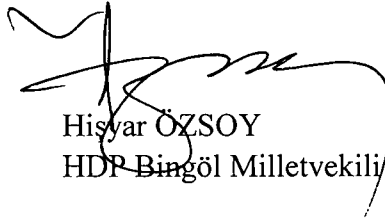
Ayşe ACAR BAŞARAN
HDP Batman Milletvekili

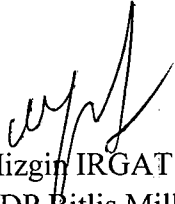
Mehmet Ali ASLAN
HDP Batman Milletvekili

Saadet BECEREKLİ
HDP Batman Milletvekili

Hisyar ÖZSOY
HDP Bingöl Milletvekili

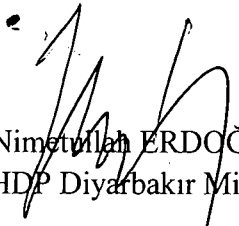
Mizgin IRGAT
HDP Bitlis Milletvekili

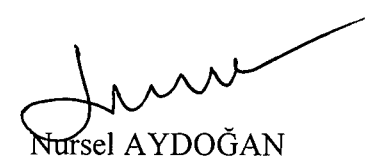
Altan TAN
HDP Diyarbakır Milletvekili

İmam TAŞÇIER
HDP Diyarbakır Milletvekili

Nimetullah ERDOĞMUŞ
HDP Diyarbakır Milletvekili

Nursel AYDOĞAN
HDP Diyarbakır Milletvekili

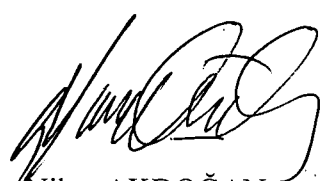
Sibel YİĞİTALP
HDP Diyarbakır Milletvekili

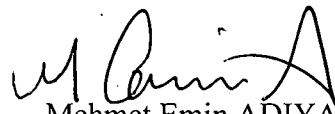
Ziya PİR
HDP Diyarbakır Milletvekili

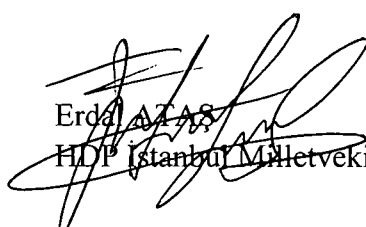
Mahmut TOĞRUL
HDP Gaziantep Milletvekili

Nihat AKDOĞAN
HDP Hakkari Milletvekili

Mehmet Emin ADIYAMAN
HDP Iğdır Milletvekili

Erdal ATAS
HDP İstanbul Milletvekili